

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

16 серпня 2016 р.

№20-ріш

Справа №2-26.217/36-2016

**Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції**

Адміністративна колегія Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи №2-26.217/36-2016 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції Полігонівською сільською радою, код ЄДРПОУ 22442069 (адреса: 57217, Миколаївська обл., Жовтневий р-н, с. Полігон, вул. Центральна, 25),

ВСТАНОВИЛА:

Розпорядженням адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 12.04.2016 №20-р було розпочато справу №2-26.217/19-2016 відносно Полігонівської сільської ради, код ЄДРПОУ 22442069 (адреса: 57217, Миколаївська обл., Жовтневий р-н, с. Полігон, вул. Центральна, 25) у зв'язку з наявністю в її діях, які полягають у встановленні тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення з порушенням вимог чинного законодавства, що призводить до створення умов для вчинення житлово-комунальним підприємством Полігонівської сільської ради "Мрія-Т" (надалі – ЖКП ПСР "Мрія-Т", Підприємство) порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним становищем на ринках надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на цих ринках, ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 7 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 цього Закону, а саме: дії органу місцевого самоврядування, що полягають у створенні умов для вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Розпорядженням адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 13.07.2016 №36-р було розпочато справу №2-26.217/35-2016 відносно Полігонівської сільської ради у зв'язку з її бездіяльністю, яка полягає у нездійсненні перегляду норм питного водопостачання, які використовує ЖКП ПСР "Мрія-Т" при проведенні розрахунків зі споживачами, відповідно до вимог чинного законодавства, що створює умови для вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції цим суб'єктом господарювання (виконавцем послуг з централізованого водопостачання та водовідведення), у вигляді зловживання монопольним становищем на вказаному ринку, ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 Закону України "Про захист економічної

конкуренції" у вигляді вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 цього Закону, а саме: бездіяльність органу місцевого самоврядування, що полягає у створенні умов для вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Розпорядженням адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 13.07.2016 №37-р було розпочато справу №2-26.213/36-2016 відносно Полігонівської сільської ради у зв'язку з її бездіяльністю, яка полягає у не затвердженні періодичності та строків надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій до тарифів на ці послуги, які використовує ЖКП ПСР "Мрія-Т" при проведенні розрахунків зі споживачами, що створює умови для вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції цим суб'єктом господарювання у вигляді зловживання монопольним становищем на вказаному ринку, ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції" у вигляді вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 цього Закону, а саме: бездіяльність органу місцевого самоврядування, що полягають у створенні умов для вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Предметом розгляду вказаних справ є дії одного органу місцевого самоврядування - Полігонівської сільської ради, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачені пунктом 7 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 цього Закону.

За результатами розгляду справ №2-26.217/19-2016, №2-26.217/35-2016 та №2-26.213/36-2016 адміністративна колегія Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України розпорядженням від 13.07.2016 №38-р постановила об'єднати вищезазначені справи в одну справу №2-26.213/36-2016.

За результатами збирання та аналізу доказів у справі №2-26.217/36-2016 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції відносно **Полігонівської сільської ради** встановлено наступне.

Згідно частини четвертої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюється органами Антимонопольного комітету України.

Відповідно до частини першої статті 2 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» державна політика у сфері житлово-комунальних послуг базується, зокрема на принципі створення та підтримання конкурентного середовища при виробленні та наданні житлово-комунальних послуг, забезпечення контролю у сфері діяльності природних монополій.

Таким чином, органи Антимонопольного комітету України також здійснюють забезпечення конкурентного середовища при здійсненні суб'єктами господарювання діяльності у сфері надання житлово-комунальних послуг на засадах пріоритету прав споживачів.

Відповідно до пункту 12 статті 17 Закону України "Про Антимонопольний комітет" Миколаївським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення, територіальне відділення) здійснюється дослідження ринку надання житлово-комунальних послуг, зокрема, послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, послуг з вивезення побутових відходів.

Одним із учасників ринку житлово-комунальних послуг у Вітовському районі Миколаївської області є ЖКП ПСР "Мрія".

ЖКП ПСР "Мрія-Т" є юридичною особою та діє на підставі Статуту, затвердженого рішенням Полігонівської сільської ради від 06.03.2012, зареєстроване державним

реєстратором Жовтневої районної державної адміністрації за реєстраційним номером 15111020000008313.

Відповідно до Статуту Підприємство створене рішенням Полігонівської сільради від 06.03.2012 №4 з метою здійснення самостійної господарської діяльності для вирішення соціально-економічних проблем села по утриманню й експлуатації житлового фонду та інших об'єктів і засноване на комунальній власності територіальної громади Полігону. Власником Підприємства є територіальна громада с. Полігон в особі Полігонівської сільради. У своїй господарській діяльності **підприємство підпорядковано виконкому Полігонівської сільради.**

ЖКП ПСР "Мрія-Т" надає послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, утримання будинків, споруд та прибудинкових територій, вивезення побутових відходів.

Дослідженням матеріалів, наданих листом Підприємства від 04.02.2016 №4, встановлено, що у своїй господарській діяльності при наданні житлово-комунальних послуг, **підприємство застосовує тарифи та норми споживання водопостачання та водовідведення на ці послуги, затвердженими виконавчим комітетом Полігонівської сільської ради.**

Полігонівська сільська рада розташована за адресою: 57217, Миколаївська обл., Вітовський р-н, с. Полігон, вул. Центральна, 25, код ЄДРПОУ 22442069.

Виконавчий комітет Полігонівської сільської ради здійснює свою діяльність відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (надалі - Закон), Конституції України, інших нормативно-правових актів.

Система місцевого самоврядування відповідно до статті 5 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» включає, зокрема: **сільську**, селищну, міську **раду**; сільського, селищного, міського голову; виконавчі органи сільської, селищної, міської ради тощо.

Відповідно до частини першої статті 10 Закону сільська рада є органом місцевого самоврядування, що представляє територіальну громаду та здійснює від її імені та в її інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.

Органи місцевого самоврядування відповідно до статті 16 цього Закону є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.

Відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, відповідно до ст.17 Закону, будуються на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування.

Згідно частини першої статті 73 цього Закону **акти** ради, сільського, селищного, міського голови, голови районної в місті ради, **виконавчого комітету сільської**, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) **ради**, прийняті в межах наданих їм повноважень, **є обов'язковими для виконання** всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, **підприємствами**, установами та організаціями, посадовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території.

Відповідно до частини третьої статті 23 Господарського кодексу України правові акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування, прийняті в межах їх повноважень, **є обов'язковими для виконання** усіма учасниками господарських відносин, які розташовані або здійснюють свою діяльність на відповідній території.

Відповідно до статті 144 Конституції України органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які **є обов'язковими до виконання на відповідній території.**

У відповідності з частиною першою статті 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», виконавчим органом сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) ради є виконавчий комітет ради, який утворюється відповідною радою на строк її повноважень.

Виходячи з наведеного, а також згідно положень статті 1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчий комітет Полігонівської сільської ради є органом місцевого самоврядування, який створений Полігонівською сільською радою з метою здійснення виконавчих функцій і повноважень місцевого самоврядування.

Відповідно до частини першої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму, здійснення заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється в тому числі **органами місцевого самоврядування**.

Отже, дія Закону України «Про захист економічної конкуренції» поширюється на діяльність Полігонівської сільської ради з реалізації державної політики у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму, здійснення заходів, які сприяють розвитку конкуренції.

Повноваження органів місцевого самоврядування при встановленні тарифів на житлово-комунальні послуги визначені, зокрема, Законами України "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про житлово-комунальні послуги", "Про питну воду та питне водопостачання" та Постановою Кабінету Міністрів України № 869 від 01.06.2011 року "Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги".

Статтею 13 Закону України "Про питну воду та питне водопостачання" передбачено, що до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері питної води та питного водопостачання, зокрема, належить – встановлення тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення (крім тарифів на ці послуги, які встановлюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг).

Гарантоване забезпечення кожної людини питною водою нормативною якістю **в межах науково обґрунтованих нормативів питного водопостачання** залежно від району та умов проживання передбачено ст. 7 Закону України "Про питну воду та питне водопостачання".

Згідно пункту 20 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної і гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630 (надалі – Правила надання послуг) плата за надані послуги вноситься споживачем відповідно до показань засобів обліку води і теплової енергії **або затверджених нормативів (норм) споживання** на підставі платіжного документа (розрахункової книжки, платіжної квитанції тощо) або відповідно до умов договору на встановлення засобів обліку.

Пунктом 17 Правил надання послуг передбачено, що послуги з водовідведення оплачуються споживачем з розрахунку обсягу витрат холодної та гарячої води згідно з **нормативами (нормами) споживання** або показаннями засобів обліку води.

Згідно пункту 3.1. Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 року №190 (надалі - Правил користування системами) розрахунки за спожиту питну воду та скид стічних вод здійснюються на основі показів засобів обліку.

Пунктом 3.5 Правил користування системами передбачено, що в окремих випадках (сезонне водоспоживання, недоцільність установки засобів обліку тощо) розрахунок витрат води споживачами, що не мають засобів обліку, за розрахунковий період за погодженням з виробником здійснюється **за нормативами питного водоспоживання**, затвердженими у встановленому порядку.

Враховуючи наведене, споживачі послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, в яких не встановлено засобів обліку здійснюють оплату за надані суб'єктом господарювання (виконавцем) послуги відповідно до **затверджених нормативів**.

Відповідно до визначень наведених у статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», норми споживання – кількісні показники споживання житлово-комунальних послуг, затверджені згідно із законодавством відповідними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Положеннями статті 7 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" встановлено, що до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері житлово-комунальних послуг, зокрема, належить: **встановлення цін/тарифів на житлово-комунальні послуги відповідно до закону, затвердження норм споживання та якості житлово-комунальних послуг, контроль за їх дотриманням**.

Відповідно до статті 9 цього ж Закону **контроль за дотриманням стандартів, нормативів, норм, порядків і правил у сфері житлово-комунальних послуг здійснюють, зокрема і органи місцевого самоврядування відповідно до їхніх повноважень**.

Згідно положень підпункту 2 пункту «а» статті 28 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, **тарифів на побутові, комунальні послуги належить до повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад**.

Згідно з вимогами частини другої статті 31 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" виконавці/виробники здійснюють розрахунки економічно обґрунтованих витрат на виробництво (надання) житлово-комунальних послуг і подають їх органам, уповноваженим здійснювати встановлення тарифів.

Постановою Кабінету Міністрів України №869 від 01.06.2011 року «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги» було затверджено, зокрема, Порядок формування тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення та Порядок формування тарифів на послуги з утримання, будинків, споруд та прибудинкових територій.

Відповідно до п.2 Порядку формування тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення цей Порядок застосовується під час установа, зокрема органами місцевого самоврядування, тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення для суб'єктів господарювання на суміжних ринках, та поширюється на таких суб'єктів під час розрахунку таких тарифів.

1) Відділенням встановлено, що *тарифи на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення встановлені* рішеннями виконавчого комітету Полігонівської сільської ради від 25.09.2014 №19 «Про затвердження тарифів на комунальні послуги житлово-комунальному підприємству Полігонівської сільської ради «Мрія-Т» (надалі – рішення №19) та від 06.08.2015 №11 «Про коригування тарифів на водопостачання та водовідведення ЖКП сільської ради «Мрія-Т» (надалі – рішення №11) з порушенням вимог законодавства.

Аналіз наданих матеріалів листом Полігонівської сільської ради від 13.05.2016 №453 та наявної у Відділенні інформації свідчить про наступне.

За результатами діяльності за 2014 рік, відповідно до наданої ЖКП ПСР "Мрія-Т" інформації, Підприємство відпрацювало з фактичними витратами на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення значно меншими, ніж передбачені в діючому тарифі, зокрема, для населення: по водопостачанню такі витрати становили 6,33 грн./м³ проти затвердженого рішенням №19 тарифу 7,21 грн./м³, а по водовідведенню 4,91 грн./м³ проти затвердженого рішенням №19 тарифу 6,43 грн./м³.

Зазначене засвідчує, що при формуванні тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, які в подальшому були затверджені рішеннями №19

та №11, ЖКП ПСР "Мрія-Т" не ґрунтувалось на результатах аналізу витрат Підприємства, що суперечить вимогам п. 22, 23, 24 вищенаведеного Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення, якими передбачено, що обсяг витрат, що включаються до виробничої собівартості, адміністративних витрат та витрат на збут визначається із застосуванням нормативного методу на підставі результатів аналізу витрат за попередні роки з урахуванням змін, які передбачаються у плановому періоді, та цін (тарифів).

Незважаючи на таку суттєву різницю рівнів затверджених тарифів та фактичних витрат підприємства, ЖКП ПСР "Мрія-Т" у середині 2015 року здійснює розрахунки тарифів на вказані послуги, зі скоригованими витратами у бік збільшення, які в подальшому затверджуються рішенням №11.

Наслідком таких дій ЖКП ПСР "Мрія-Т", які полягають у здійсненні розрахунків завищених тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, є ущемлення інтересів споживачів у вигляді безпідставного додаткового фінансового навантаження на споживачів при оплаті за отримані послуги.

Разом з тим, в тарифах, прийнятих рішенням №19, встановлено, що адміністративні витрати та витрати на збут розподілені пропорційно до виробничої собівартості лише між двома (водопостачання та водовідведення) з трьох видів послуг, що надаються Підприємством. Такий розподіл цих витрат суперечить вимогам п. 23 та п. 24 вищенаведеного Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення, яким передбачено, що адміністративні витрати та витрати на збут наведених послуг розподіляються між видами діяльності пропорційно виробничій собівартості. Аналогічні вимоги передбачені і у п.22 цього Порядку, де вказано що змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати розподіляються між видами діяльності пропорційно прямим витратам, а не до основної заробітної плати працівників, як розраховано Підприємством.

До того, відповідно до наданої інформації Підприємства листом від 17.05.16 №27 дані порівняльного аналізу фактичних та планових витрат по послугі з утримання будинків, споруд і прибудинкових територій свідчать про те, що **планові витрати у діючому тарифі значно перевищують фактичні витрати.**

Вищезазначене свідчить, що при формуванні тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення Підприємство штучно завищує суми планових витрат у калькуляціях задля отримання вигод на свою користь від розмірів завищених тарифів.

Наслідком таких дій Підприємства є **ущемлення інтересів споживачів послуг з централізованого водопостачання та водовідведення**, що є однією із кваліфікуючих ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку.

Відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ЖКП ПСР "Мрія-Т" є таким, що протягом 2014, 2015 років та до теперішнього часу 2016 року у територіальних (географічних) межах с. Полігон Вітовського району Миколаївської області, де розташовані мережі, що належать або використовуються (експлуатуються) ЖКП ПСР "Мрія-Т" для надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, **займає монопольне (домінуюче) становище на ринках надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, як таке, що не має на цих ринках жодного конкурента.**

Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до частини третьої статті 13 цього Закону, зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Застосування тарифів, які встановлені виконавчим комітетом Полігонівської сільської ради без урахування вимог чинного законодавства, призводить до стягнення із споживачів економічно необґрунтованої вартості послуг, що може призвести до понесення споживачем матеріальних збитків, та ущемлення його інтересів, що є кваліфікуючою ознакою порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монополюючим становищем на ринку.

Таким чином, дії ЖКП ПСР "Мрія-Т", які полягали у формуванні та застосуванні Підприємством тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення, в основу яких полягли розрахунки, що не відповідають вимогам діючих нормативно-правових актів, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме: зловживання монополюючим (домінуючим) становищем у вигляді дій суб'єкта господарювання, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку. **Факт вчинення зазначеного порушення законодавства про захист економічної конкуренції підтверджується рішенням адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 13.07.2016 №17-ріш.**

У відповідності до статті 42 Конституції України держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монополюючим становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності покладено на Антимонопольний комітет України.

Статтею 4 Закону України «Про місцеве самоврядування» зазначено, що одним із основних принципів місцевого самоврядування є законність.

Згідно частини другої статті 4 Закону України „Про захист економічної конкуренції” суб'єкти господарювання, органи влади, **органи місцевого самоврядування**, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю **зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.**

Статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» **забороняються дії чи бездіяльність органів місцевого самоврядування, органів адміністративно – господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), що полягають у схиленні суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю до порушень законодавства про захист економічної конкуренції, створення умов для вчинення таких порушень чи їх легітимації.**

Відповідно до пункту 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 цього Закону.

Враховуючи те, що суб'єкт господарювання, ЖКП ПСР "Мрія-Т", що здійснює діяльність з надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення на території Полігонівської сільської ради Вітовського району Миколаївської області, займає монополюне (домінуюче) становище на відповідному ринку, дії **Полігонівської сільської ради в особі виконавчого комітету Полігонівської сільської ради**, які полягають у встановленні рівнів тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення з порушенням вимог чинного законодавства, **що призводять до створення умов для вчинення суб'єктом господарювання (виконавцем зазначених послуг) - ЖКП ПСР "Мрія-Т" порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у вигляді зловживання монополюючим**

становищем на вказаному ринку, є **порушенням законодавства про захист економічної конкуренції**, передбаченим пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 цього Закону, а саме: дії органу місцевого самоврядування, що полягають у створенні умов для вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

2) Разом з цим, Відділенням встановлено, що вимоги щодо розроблення та затвердження нормативів питного водопостачання при нормальному функціонуванні систем питного водопостачання, при їх порушенні та при надзвичайних ситуаціях техногенного або природного характеру, визначені Порядком розроблення та затвердження нормативів питного водопостачання», який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 №1107 (надалі – Порядок).

Згідно пункту 2 цього Порядку норматив (норма) питного водопостачання – розрахункова кількість питної води, яка необхідна для забезпечення питних, фізіологічних, санітарно-гігієнічних та побутових потреб однієї людини протягом доби у конкретному населеному пункті, на окремому об'єкті або транспортному засобі.

Нормативи питного водопостачання використовуються для визначення обсягів постачання питної води у разі відсутності або тимчасової несправності засобів обліку споживання питної води.

Пунктом 3 цього ж Порядку визначено, що **перегляд нормативів питного водопостачання здійснюється один раз на три роки**, а у разі необхідності допускається їх достроковий перегляд.

Відповідно до пункту 4 Порядку нормативи питного водопостачання у конкретному населеному пункті розробляються та науково обґрунтовуються згідно з **Методикою визначення нормативів питного водопостачання населення спеціалізованими науково-дослідними організаціями на замовлення місцевих адміністрацій або органів місцевого самоврядування та затверджуються ними** після погодження з місцевими органами виконавчої влади з питань охорони здоров'я, охорони навколишнього природного середовища та водного господарства.

Пунктом 1.4. Методики визначення нормативів питного водопостачання, затвердженої Наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарств від 27.09.2005 №148 (надалі – Методика визначення нормативів питного водопостачання) передбачено, що нормативи водопостачання, визначені за даною методикою, **використовуються також для розрахунку та встановлення норм споживання питної води населенням в залежності від ступеня благоустрою житлових будинків.**

Згідно положень даної Методики при проведенні спеціалізованими науково-дослідними організаціями розрахунків нормативів водопостачання мають враховуватися низка параметрів та процедурних дій, зокрема:

- визначення різновидів норм водоспоживання відповідно до ступеня благоустрою житла та інших подібних факторів, що впливають на водоспоживання;
- збір даних щодо балансу споживання питної води в даному населеному пункті у попередні три роки за статистичною звітністю, сучасного стану системи водопостачання;
- визначення планового обсягу постачання питної води на наступний рік з урахуванням планів реалізації місцевих програм розвитку системи питного водопостачання;
- визначення кількості споживачів за рівнем благоустрою житла (номенклатурою норм водоспоживання) та обладнанням житла засобами обліку питної води;
- визначення обсягів питної води, реалізованої населенню за нормами водоспоживання та за показаннями засобів обліку питної води (будинкових та квартирних);
- проведення вибірових приладних вимірювань фактичного водоспоживання населенням;
- приладні вимірювання фактичного водоспоживання населення;

- складання планового балансу водоспоживання.

Отже, законодавством на органи місцевого самоврядування покладаються функції щодо затвердження норм питного водопостачання.

За інформацією наданою Полігонівською сільською радою листом від 13.05.2016 №453 встановлено, що на теперішній час на території Полігонівської сільської ради діють норми споживання води, які затверджені рішенням виконкому від 10.01.2012 №4 "Про затвердження норм споживання водопостачання та водовідведення" на рівні на 1 мешканця с. Полігон: водопостачання 150 л/добу (4,5 м³/міс.) та водовідведення 135 л/добу (4,35 м³/міс.) Тобто, **норми споживання водопостачання та водовідведення не переглядались понад 4 роки.** Зазначене засвідчує про недотримання Полігонівською сільською радою вимог чинного законодавства, зокрема, положень Порядку розроблення та затвердження нормативів питного водопостачання, який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 №1107.

При цьому, відповідно до інформації з витягів з особистих рахунків споживачів за житлово-комунальні послуги за період 2013-2015 роки, наданої ЖКП ПСР "Мрія-Т" листом від 17.05.2016 №27, встановлено, що ЖКП ПСР "Мрія-Т" нараховує споживачам до сплати за послуги з централізованого водовідведення за нормами не 4,35 м³/міс., а 4,5 м³/міс., як для водопостачання, що свідчить про безконтрольність з боку Полігонівської сільської ради за дотриманням, зокрема нормативів, норм у сфері житлово-комунальних послуг, що застосовуються підпорядкованим, підконтрольним та підзвітним їм суб'єктом господарювання - ЖКП ПСР "Мрія-Т".

До того, вагомим фактором перегляду норм споживання можуть свідчити результати проведеного вищенаведеного аналізу та матеріалів наданих Підприємством, відповідно до яких з 2012 року спостерігається поступова тенденція суттєвого фактичного зменшення обсягів реалізації послуг з централізованого водопостачання, а фактичний обсяг наданих послуг з централізованого водовідведення за 2014, 2015 роки майже вдвічі менше від планового обсягу, врахованого при розрахунку діючого тарифу, що, як наслідок, може призвести до зменшення норм споживання водопостачання, які застосовує Підприємство у розрахунках зі споживачами.

Оскільки норми, затверджені рішенням виконкому від 10.01.2012 №4, не переглядались протягом тривалого часу, як це вимагає чинне законодавство, їх застосування є неправомірним, тобто розрахована на їх базі плата за надані послуги з водопостачання та водовідведення, є необґрунтованою та може призводити до понесення споживачами фінансових збитків.

Отже, дії ЖКП ПСР "Мрія-Т" (виконавця послуг з централізованого водопостачання та водовідведення), які полягають у нарахуванні плати за послуги з централізованого водопостачання та водовідведення споживачам відповідно до норм, які розраховані та встановлені без урахування вимог чинного законодавства, можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів зазначених послуг.

Таким чином, Полігонівською сільською радою в особі виконавчого комітету не було вжито заходів щодо належного здійснення повноважень, передбачених положеннями статті 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», що свідчить про бездіяльність Полігонівської сільської ради в особі виконавчого комітету у наведених питаннях.

Враховуючи, що суб'єкт господарювання, ЖКП ПСР "Мрія-Т", який здійснює діяльність з надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення на території Полігонівської сільської ради Вітовського району Миколаївської області, займає монопольне (домінуюче) становище на відповідному ринку, **бездіяльність Полігонівської сільської ради в особі виконавчого комітету Полігонівської сільської ради, яка полягає у нездійсненні перегляду норм питного водопостачання, які використовує ЖКП ПСР "Мрія-Т" при проведенні розрахунків зі споживачами, відповідно до вимог чинного законодавства, що створює умови для вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції**

цим суб'єктом господарювання (виконавцем послуг з централізованого водопостачання та водовідведення), у вигляді зловживання монопольним становищем на вказаному ринку, є **порушенням законодавства про захист економічної конкуренції**, передбаченим пунктом 7 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції" у вигляді вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 цього Закону, а саме: бездіяльність органу місцевого самоврядування, що полягає у створенні умов для вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

3) Разом з цим, за матеріалами, наданими листом Полігонівської сільської ради від 13.05.2016 №453, встановлено, що до тарифів на надання послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій, які затверджено рішенням виконавчого комітету Полігонівської сільської ради від 10.01.2013 року "Про затвердження по будинкових тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій", **органами місцевого самоврядування селища Полігон не затверджено періодичність та строки надання таких послуг**, як передбачено Порядком формування тарифів на послуги з утримання, будинків, споруд та прибудинкових територій. **Що фактично позбавляє можливості споживачів, мешканців будинків по яких затверджено ці тарифи, скористатися своїм правом на перерахунок розміру плати за ці послуги у разі перерви в їх наданні, ненадання або надання не в повному обсязі** відповідно до "Порядку проведення перерахунку розміру плати за послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій (далі - послуги) у разі перерви в їх наданні, ненадання або надання не в повному обсязі", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.12.2013 року №970.

Таке **не затвердження періодичності та строків надання послуг є бездіяльністю органів місцевого самоврядування селища Полігон** та суперечить вимогам абзацу п'ятого частини другої Загальної частини Порядку формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 року №869 "Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги", яким передбачено, що *"Послуги надаються з урахуванням встановленого рішенням органу місцевого самоврядування тарифу, його структури, періодичності та строків надання послуг. Копія такого рішення є невід'ємною частиною договору про надання послуг."*

Відповідно до абзацу другої частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», **ЖКП ПСР "Мрія-Т" протягом 2014, 2015 років та до теперішнього часу 2016 року у територіальних (географічних) межах с. Полігон Вітовського району Миколаївської області в межах зони обслуговування майна та житлового фонду (будинків, споруд і прибудинкових територій), отриманого суб'єктом господарювання (виконавцем послуг - ЖКП ПСР "Мрія-Т") на свій баланс, має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку надання послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій, як таке, що не має на цьому ринку жодного конкурента.**

Враховуючи, наявність у суб'єкта господарювання, ЖКП ПСР "Мрія-Т", що здійснює діяльність з надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій на території Полігонівської сільської ради Вітовського району Миколаївської області, ознак монопольного (домінуючого) становища на відповідному ринку, **бездіяльність Полігонівської сільської ради в особі виконавчого комітету Полігонівської сільської ради**, яка полягає у не затвердженні періодичності та строків надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій до тарифів на ці послуги, які використовує ЖКП ПСР "Мрія-Т" при проведенні розрахунків зі споживачами, створює умови для вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції цим суб'єктом господарювання, у вигляді зловживання монопольним становищем на вказаному ринку, є **порушенням законодавства про захист економічної конкуренції**, передбаченим пунктом 7 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції" у вигляді вчинення дій,

заборонених згідно із статтею 17 цього Закону, а саме: бездіяльність органу місцевого самоврядування, що полягають у створенні умов для вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Листом територіального відділення від 05.08.2016 №2-292/52-1087 на адресу Полігонівської сільської ради було направлено копію **подання з попередніми висновками у справі** №2-26.217/36-2016 від 02.08.2016 №2-06/192-пв. Відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення (штрих-код 54401 0000011 1) зазначений лист Відділення було отримано Полігонівською сільською радою 09.08.2016. На даний час від Полігонівської сільської ради на вказане подання з попередніми висновками у справі №2-26.217/36-2016 на адресу територіального відділення не надійшло будь-яких заперечень чи пояснень.

Разом з цим, на засіданні адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України з боку відповідача було надано усні пояснення. Так, голова Полігонівської сільської ради Серветник О.П. визнала вказані вище порушення з боку виконавчого комітету Полігонівської сільської ради. Також, повідомила, що на даний час працює над усуненням їх помилок та сприятиме у вирішенні проблемних питань з підпорядкованим сільській раді комунальним підприємством - житлово-комунальним підприємством Полігонівської сільської ради "Мрія-Т".

Враховуючи наведене, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482, зі змінами і доповненнями, пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 №5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 №169-р) із змінами і доповненнями, адміністративна колегія Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ВИРІШИЛА:

1. Визнати дії Полігонівської сільської ради в особі її виконавчого комітету, код ЄДРПОУ 22442069 (адреса: 57217, Миколаївська обл., Вітовський р-н, с. Полігон, вул. Центральна, 25), які полягають у встановленні рівнів тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення з порушенням вимог чинного законодавства, що призводить до створення умов для вчинення суб'єктом господарювання (виконавцем зазначених послуг - ЖКП ПСР "Мрія-Т") порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним становищем на вказаному ринку, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 цього Закону, а саме: дії органу місцевого самоврядування, що полягають у створенні умов для вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

2. Визнати бездіяльність Полігонівської сільської ради в особі її виконавчого комітету, яка полягає у нездійсненні перегляду норм питного водопостачання, які використовує ЖКП ПСР "Мрія-Т" при проведенні розрахунків зі споживачами, відповідно до вимог чинного законодавства, що створює умови для вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції цим суб'єктом господарювання (виконавцем послуг з

централізованого водопостачання та водовідведення) у вигляді зловживання монопольним становищем на вказаному ринку, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 цього Закону, а саме: бездіяльність органу місцевого самоврядування, що полягає у створенні умов для вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

3. Визнати бездіяльність Полігонівської сільської ради в особі її виконавчого комітету, яка полягає у незатвердженні періодичності та строків надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій до тарифів на ці послуги, які використовує ЖКП ПСР "Мрія-Т" при проведенні розрахунків зі споживачами, що створює умови для вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції цим суб'єктом господарювання у вигляді зловживання монопольним становищем на вказаному ринку, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 цього Закону, а саме: бездіяльність органу місцевого самоврядування, що полягають у створенні умов для вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

4. Зобов'язати Полігонівську сільську раду в особі її виконавчого комітету припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, викладене в пункті 1 цього рішення, шляхом встановлення цін/тарифів на житлово-комунальні послуги, що надаються ЖКП ПСР "Мрія-Т", у відповідності до положень чинного законодавства та відповідного вжиття заходів контролю цих цін/тарифів під час їх встановлення, про що повідомити територіальне відділення у десятиденний строк з дня встановлення таких цін/тарифів на житлово-комунальні послуги, що надаються ЖКП ПСР "Мрія-Т", з наданням підтверджуючих документів (копія рішення з можливими додатками до нього та структури тарифів).

5. Зобов'язати Полігонівську сільську раду в особі її виконавчого комітету припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведене в пункті 2 цього рішення, шляхом здійснення перегляду та затвердження норм питного водопостачання та водовідведення відповідно до вимог чинного законодавства, про що повідомити територіальне відділення у двомісячний строк з дня одержання рішення з наданням підтверджуючих документів.

6. Зобов'язати Полігонівську сільську раду в особі її виконавчого комітету припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, викладене в пункті 3 цього рішення, шляхом затвердження періодичності та строків надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій з дотриманням вимог чинного законодавства, про що у двомісячний термін з дня одержання цього рішення повідомити територіальне відділення з наданням відповідних підтверджуючих документів.

Рішення адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України може бути оскаржено до господарського суду Миколаївської області у двомісячний строк з дня його одержання.

**Голова адміністративної колегії
Миколаївського обласного
територіального відділення
Антимонопольного Комітету України**

В. Харченко